

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
 LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
 BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
 Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
 Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

DE LA TERRA

Arreglant las eynas.

CRÓNICA

L'any 1903 treballa pera fèrse célebre... ó millor dit, treballém els espanyols pera ferle'n... Ens hem empenyat en que sigui digne parió del 1868, y crech que al últim ho lograrém.

En efecte: si l'any 1868 es el de la *gloriosa* Revolució de Setembre, el 1903 será 'l del no menos *glorios* desvetllament del partit republicá. Per Espanya, nació endarrerida y maltractada, es un aconxeixement históric, l'estreno de un vestit nou. Va estrenarne un l'any 1868, y á forsa de surgits y de pedassos—quin pedás el de la restauració borbónica!—li han fet durar 35 anys. El mon contemplava á la pobreta ensenyant la pell pels forats, feta un pellingo. Necessita un nou vestit pera ser presentable, y 'l partit republicá s'ha posat á la feyna ab gran dalé y li está confeccionant á tota pressa.

Tal es l'objectiu del colossal moviment republicá que avuy s'observa. Tothom treballa ab gran entusiasme pera vestir á Espanya de dignitat y honra... y son molts els que creuen que aquest any mateix el vestit quedarà llest y podrá estrenarlo.

A lo menos no s'hi planyen els esforços pera que aixís succeheixi.

.

A Catalunya li cabrà la gloria de haver sigut, además de la iniciadora, l'impulsadora més decidida y enérgica de aquest moviment salvador. En lloch com aquí se n'ha anat el poble tant de dret al bulto.

Recordém els fets.

Desde 'ls horribles desastres de Cavite y Santiago de Cuba, y generalisada la convicció de que 'ls poders que varen produhirlos eran impenitents y incapassos pera reparar sas horrendas conseqüèncias, va naixer á Catalunya un odi molt gran contra la centralisació y contra 'l caciquisme.

Van aprofitarse de aquesta antipatia 'ls regionalistas, proclamant l'idea de tallar las amarras salvant al barco xich ja que no 's creyan capassos de salvar el gros; es á dir: salvant á Catalunya, ja que, afectats de miopía, no veyan la manera de salvar á Espanya. Una idea egoísta y poch práctica, al mateix temps que ofensiva pera 'l resto de la nació espanyola, desde 'l moment que la jutjavan impotent, y fatalment condemnada á anularse per falta de vitalitat.

L'idea regionalista, ab la sobrecarga d'elements reaccionaris que desde un principi s'hi adheriren, més que una solució era una perturbació. Posava en pugna á Catalunya ab el resto d'Espanya, en els moments en qu'era més necessaria que may l'unió perfecta de tots els espanyols. Equivocava llástimosament els medis terapéutichs, aspirant á resoldre 'l problema gravíssim de la malaltia d'Espanya per medi de una amputació antipatriótica, sent aixís que tot indicava la necessitat insubstituhible de depuratiu y reconstituyents qu'exercissin la seva acció sobre tot l'organisme nacional.

Y per últim, dirigintse exclusivament contra 'ls governs dolents y contra 'ls malvats cacichs, respectava l'institució monárquica que no pot viure sino amparant á las oligarquías y al caciquisme.

De aquí la impotencia del regionalisme tal com va ser plantejat á Catalunya. D'ell podía dirse que no anava en lloch, com no signés á la perpetuació y á l'aggravació dels mals d'Espanya, ab nous mals, com el de fomentar tendèncias y sentiments separatistas, y sobre tot el de desviar de tot camí expedit la justa protesta del poble espanyol.

Una cosa sols se li pot agrahir, y es l'haver desvetllat l'opinió y haver tret á una bona part de las classes neutras del seu apartament polítich, portantlas á pendre una part activa en las lluytas dels comicis.

.

Pero 'ls moviments polítichs son com la pedra del adagi, que quan es fora de la má no se sab ahont va. ¡Cóm podían creure 'ls que per sortir de la closca 's varen entendre ab el general Polavieja, que aquell moviment tan reaccionari qu'ells iniciavan, havia de acabar pera resoldre's en un franch y formidable moviment republicá!

No obstant, aixís ho ha decretat la lógica dels fets, superior á las maquinacions dels homes.

¡Y de quina manera s'está realisant! ¡Quina orientació ha pres més recta, més segura, més magestuosa!

Desde la memorable brenada del Coll hont el partit republicá barceloní va fer ostentació imponent de las sevas forsas, passant per la jornada electoral del 8 de mars, en la que va donar una mostra brillant de la seva organizació, ¡que se'n ha adelantat de camí!

Barcelona va rectificar el rumbo de la seva protesta contra 'ls poders centrals ab tots els seus vicis y ab totas las sevas maldats... Avuy sab hont va: Espanya l'ha compresa y la segueix entussiasmada. Parlantli en regionalista, Espanya recelosa 's mostrava hostil á Catalunya. Ha bastat parlarli en republicá, per'arrastrar á Espanya entera ab la plena conciencia d'empendre la sola, l'única acció regeneradora.

¡Que més hermós y alentador que la primera revista en que 'l partit republicá únich ha desplegat las sevas forsas! Mitj milió d'espanyols van aclamar diumenje la República com á únich remey als mals d'Espanya. De la de aquest any si que se'n pot ben dir la Pasqua de Resurrecció de la Patria espanyola, una resurrecció operada per la virtualitat de la idea republican!

.

El moviment va acentuantse per instants. Es ja una onada avassalladora qual empena formidable no hi ha medi humá de contenir. Arrastrarà tot lo que s'oposi al seu pas, y principalment las institucions corcadas, podridas, desarreladas fa temps de la conciencia nacional.

Pero aquesta onada no es térbola y bruta; no porta disolt el llot de cap mala passió. S'ofereix pel contrari clara y transparent, com á formada qu'es exclusivament per la conciencia, per la rahó, per l'amor á la patria. Aquests ideals nobles y desinteressats se llegeixen en la cara de tots els republicans y s'aferman ab tots els seus actes.

Ningú vol ja una República exclusivista, enconada y venjativa; tothom l'ansia per' Espanya, al servey de tots els espanyols sense distinció de classes y sens altre fi que 'l molt noble de realisar pacíficament y per medi de la voluntat nacional lliurement exercida, el cumpliment de las aspiracions progressivas, gloria dels temps moderns.

La llegenda de la bullanga permanent ha terminat. Aixís ho demostra 'l poble republicá en sas manifestacions que poden citarse com á modelos de cultura y de comediment. Molta energia en la voluntat, una gran correcció en el procedir. Aquest es el secret. Y ha de ser molt cego ó ha d'estar apassionadíssim qui no veja que avuy el partit republicá ja no va camí del caos, sino camí de la llum.

.

Escribim aquestas ratllas, robant á la lluyta acti-

BARCELONA, FIXADORA DE CARTELLS

CANDIDATURA DE LA FUSIÓ
REPUBLICANA
SALMERON - VALLÈS Y RIBOT
- JUNOY - LERROUX
- ANGLÈS -

va á que 'ns hem entregat en cos y ánima, un petit moment, un instant de repós y d' esplay.

Avants d' alsarnos pera rebatre'ns de nou á la batalla que té per objectiu únich, la conquesta de l' opinió de la nostra volguda ciutat natal y sa comarca, per oferirla com un noble present á la República, deixeu-me dir á manera d' expansió:

—Estém satisfets! Estém esperansats!

P. DEL O.

LA MALALTIA REYNANT

Esbufegant, tremolós, ab els ulls fora de las órbitas, el pare de familia arriba al despaig del doctor A.

—Senyor doctor, estém perduts!...

—¿Qué li passa?

—Tots els de casa tenen aixó.

—¿Aixó? ¿Qué es aixó?

—La enfermetat del día, aquesta dolencia extranya que comensa ab una lleugera indisposició y acaba...

—Sí; y acaba ab un esmorzar al Tibidabo.

—¿Que vol dir?

—Que no n' hi ha per pëndres'ho d' aquesta manera. Lo que tenen els de casa seva, total no es res.

—¡Oh! Vostés sentís cóm s' exclaman...

—Bé: ¿de qué 's queixan, en resum? ¿Qué tenen? ¿Una mica de postració? ¿Un desarreglo intestinal? ¿Una sombra d' enrampament? Tot aixó vé del aygua.

—¡Dimontri!

—Ni més ni menos: las ayguas que 's beuhen á Barcelo-

—Ja ho sabeu, noys; son aquestos y cap més.

EL SENYOR GOBERNADOR

—Perfectament. Sent una taberna de gente de buen vivir, pot tenir obert fins a l'hora que li sembli. Las que jo vull que 's tanquin son las altras.

UN COMPANYY DE CAUSA

—Es ben trist haver de carregar ab un mort que al fi y al cap tampoch ens ha de servir de resl...

na han suferit una petita alteració, y aquí té vosté explicada tota la cosa.

—De modo....

—De modo que no s'ha de sobressaltar lo més mínim. De la mateixa manera que la malaltia ha vingut se'n anirà. Avans de vuyt días els tindrà a tots restablerts.

—Mil gracias!...

El pare de familia gira quía, y per acabar de tranquilisarse se'n va á veure al doctor B.

—Ja sab lo que 'ns está succehint? Tots els meus están malalts.

—¿Tots? No parli més. L'enfermetat de moda. ¿Vol que li descrigui? Rampa, mareig, desarreglo, postració general... ¿Veritat qu' es aixó?

—Exactament. ¿Y no sab l'origen d' aquesta malaltia?

—Prou. Tot procedeix del ví.

—Permetim, á mí m' havian assegurat que...

—Infundis, senyor meu, infundis. El ví y res més que 'l ví. Vosté no sab la classe de vins que bevém á Barcelona... Fuixina, tintura de campetxo, such de mangra... mil combinacions químicas, com més lucratives pel fabricant més perniciosas pel consumidor.

—Sent aixís digui que lo més convenient...

—No beure una gota de ví!

¿Qué ha de fer el pare de familia en vista de tan contradictoris dictámens? Anar á casa del doctor C, per veure si aquest el treu del enredo.

—Vinch verdaderament alarmat, senyor doctor.

—¿Qué? ¿Que potser algú de casa seva ha agafat la passa?

—¿Algú? Tots: desde la meva senyora hasta 'l gat.

—Tranquilisis. La epidemia, encare que general, es benigna, y no hi ha la més petita probabilitat d' un desenllás desagradable.

—¿Y de qué vé aquest diastre de malaltia? ¿Del aygua?

—Ni del aygua, ni del ví ni de cap beguda. Vé de la carn.

—¿Qué díu ara?

—Lo que sent. ¿Vosté s' imagina la classe de carn que consumim en aquesta ditxosa ciutat? Alló, més que carn, es estopa, suro en láminas, cuyro sense curtir, piltrafas indigeribles, capassas de destruir l' estómach més resistent.

—Donchs jo estava ben persuadit de que...

—Pot creure á ulls cluchs lo que acabo de manifestarli. Es la carn y res més que la carn. Ab els numerosos cassos que hi vist aquests días, calculi si 'l tindré ben estudiat el fenómeno...

—¿Quín consell me dona, pues?

—L' únich que tota persona racional ha de donarli: suprimeixi la carn, y ja ho té tot curat.

—No deixaré de seguir la seva indicació.—

Pero en lloch de seguirla, el pare de familia vol aclarir el seus duptes y corra á veure al metje D.

—Senyor doctor, assistencia!

—¿De qué 's tracta?

—Tinch el pis convertit en un hospital clínich.

—¿Quí son els malalts?

—Tots.

—Ja entench. ¿Verde y con asa? Alcarraza. No es vosté sol el que 's troba aixís. A mitj Barcelona li passa lo mateix.

—Es á dir qu' es veritat que hi ha una epidemia?

—Casi bé que sí que se li podria donar aquest títul. Epidemia es en realitat.

—¿Y no s' ha descubert la causa d' aquesta malaltia?

EN EL MON DE LA GOMA

—¿Ja ha vist ballar el *Cake-Walk*, Rozita?
—¡Y ara!... ¿El *Cake*...? ¡Quíñas cosas de dir!

—Ja ho crech que s' ha descubert. Vé del peix.
 —¿Qué diu ara?
 —¡Vaya! ¿No veu que 'l peix que aquí menjém, ó es passat per venir de qui sab ahónt, ó está en malas condicions per haver sigut pescat en las ayguas infectadas yehinas de la nostra costa?
 —¿N' está segur?
 —Seguríssim!...

¿Moral d' aquest ràpit viatge cómic consultiu?
 Que 'l pare de familia, després d' haver enraonat ab tots els metjes que coneix, se queda ab un cap com uns tres quartans y sense saber si la malaltia reynant ha d' atribuhirse al aygua, ó al ví, ó la carn, ó al peix, ó al eclipse de la senmana passada ó a l' última baixa de bolsa.

A. MARCH

LA DONA Y EL TABACO

El qui desitja fumar
 entra al estanch per tabaco,
 tría 'l cigarro mes maco
 d' entre 'ls que hi ha per triar:
 á sas formas fa justicia,
 encenentlo 'l petoneja,
 el mossega, 'l paladeja
 fruhintlo ab fota delicia.
 Mentres dócil va cremant
 tot ho reuneix, es *simpátich*,
 es *sublime*, es *aromátich*,
 es *expléndit* y *elegant*;
 pero desde 'l ocasió
 qu' apagat, el foch no hi brilla
 llavors es una burilla
 qu' amatent llessa á recó.

Lo mateix que ab el tabaco
 fa ab la dona 'l home maco,
 mentres lluheix al seu costat
 no hi ha jugueta mes mimat,
 en ses brassos l' afalaga...
 ¡ay del día que s' apagal
 perduda tota il·lusió
 va la pobre de recó.
 Moraleja al meu entendre:
 Donas; ino 'us deixeu encendre!

JOSEPH ROSELLÓ

FUROR LITERARI

El senyor Benet es una excelent persona, de tracte afable y de certa cultura, pero montat á l' antiga. Esperit práctic, massa práctic tal vegada, fa que jutji tots els assumptos desde 'l punt de vista utilitari. Aixís s' explica l' éxit creixent de la seva fabriqueta de savons, instalada fa alguns anys, en un poble de per aquí la vora.

Per assumptos del negoci baixa á Barcelona molt sovint. L' altre día vaig toparlo á la Rambla, y al preguntarli per la seva salut y la del seu fill, que estima ab deliri, va contestarme molt abatut:

—Exteriorment observat, el meu fill no alarmaria á ningú. Menja com un desesperat y dorm totas las horas que te son; está robust y gasta molt bons colors, encare; pero ¡ay, amich de l' ánima! la seva salut del cap está en perill, y es natural que á las enfermetats del esperit segueixin las del cos.

La seva enfermetat, deguda á la manía d' atracarse de lectura, ha arribat ja al seu grau máxim. M' equivoca las facturas, no 's recorda de sumar y cada día fá més mala lletra. ¡Y jo que havia posat en ell tota la confiança pera la continuació dels meus negocis!, que, si haig de dirli la veritat, no marxa del tot malament.

La fabricació dels savons no l' interessa gens ni mica,

y fins m' ha dit un grapat de vegadas que ell detesta 'ls negocis de tota mena; que 'ls fabricants som tots uns *filisteus*, cosa que la Biblia dels nostres temps no 'n deya una paraula.

Está rebent de totas las parts del món un sens fi de periódichs y llibres. Si en lloch d' aquests paperots rebessim *pedidos*, cregui qu' en menos d' un any podria retirarme ab una fortuneta ben respectable.

¡Y quíns periódichs y quíns llibres més estrafalaris son els que llegeix el pobre del meu fill! Revistas ab el nom de «Joventut» ne reb en tots els idioms y dialectes: el *Jugend*, d' Alemania; la *Jeunesse*, de Fransa; la *Juventud*, de Madrid; la *Joventut*, de Barcelona; la *Choventut*, de Valencia, y aviat, segons diu ell, rebrá la *Juventuz*, de Cádiz(*).

¡Y pobla joventut, l' actual joventut! Algunas vegadas he passat els ulls pels seus escrits, y cregui que m' escriuixo al llegir els articles despampanants, llessats als quatre vents, ab aquella ampulositat y aquell tó sentencios y apocalíptic, que no poden ser més que 'ls desvaris d' uns sers il·luminats... il·luminats ab las clarors de la locura.

Tots volen ser forts, mascles y adoradors de la Vida (ab una mayúscula com una casa). El meu fill sembla perteneixer á aquesta *secta*, y, desde que professa la Religió Vital, que 's vá decandint; vol ésser mascle, y cada día pensa menos ab las donas, y en quant á l' adoració de la Natura, no fá més que admirarla en grabats de las ilustracions que reb de l' extranger.

Algunas vegadas li he fet observacions atinadíssimas. No m' hi oposo—li he dit—á que cultivis la literatura, la música y lo que més t' agradi, no, pero seria precís, fill meu, que meditessis un xich, que fossis més rahonable, en lloch de llessarte ab un furor casi vessánich al cultiu de las lletres. Tú ets jove, y el teu pervindre pot ésser brillant; estudia, donchs, si t' agrada, pero tingas un *método* de vida, y no l' abandonis may. La fábrica marxa bé gracias al meu esforç y la teva ajuda, pero si tú 'm faltavas m' ocasionarias la mort, y aniríam, ademés, á la *bancarrota* del negoci...

—¡El negoci!—diu ell apesarat.—¡Sempre 'l negoci!

—Donchs, ¿de qué vols viure?—li objecto jo.

—¡De l' Art!

—Pero, fill meu, de l' art son poquíssims els que 'n poden viure, sobre tot aquí á Espanya, particularment á Catalunya! Tú mateix estás tip de dirho: aquí las arts son consideradas com un passatemp de gent desocupada. Y si algú viu de la literatura, son els novelistas pornográfichs y els que 'l teatre infectan ab el *género chico*. ¡Viure de l' art! Viure de l' art sense prostituhirlo seria una cosa digna, fill meu, ho reconech, y tant-de-bó que aixís fos. Pero l' humanitat culta es reduhida y no dona pera mantenir als artistes. Ademés, ésser artista no es tan fácil...

—Per favor—me replica,—pare, us ho demano: no me 'n parlu més d' aquestas cosas. No estich per negocis... ¡me fan fástich! Y en quan al meu *método* de vida», no us ne preocupeu. Jo detesto tots els *métodos*, totas las reglas, tots els lligáms, totas las trabas. ¡La vida no n' admet de trabas!

Vos no 'm compreneu; no 'm podeu comprendre: perteneixeu á «una altra generació».

Li hauria clavat de bona gana una plantofada, si un sentiment més fondo no m' hagués revelat l' estat malaltís de la seva ánima.

Després de las incabables discusions artísticas s' entrega furiosament al sant treball. ¡Y quín treball es el seu! L' hauria de veure pera fersen cárrech: ab la cabellera esbullada—perque vegi fins ahont arriba la seva xifadura: porta 'ls cabells á la romana—ab la cabellera esbullada, en un estat convulsiu, passantse de tant en tant una mà pel front, li fugen las horas apoyat en el pupitre, omplint una quartilla darrera l' altra, vertiginosamente, sens parar may...

L' enfermetat seva va prenent proporcions gigantescas, tant, que l' induheixen á pendre las resolucions més descabelladas. Ahir mateix, en havent sopat, me va insinuar que li era necessari abandonar el poble, es á dir,

(*) No es broma: el *Jugend*, tothom el coneix; á Madrid va publicarse *Juventud*, que va morir á la flor de l' edat. Actualment, ab el mateix títol se publica un periódich á Barcelona y un altre á Valencia.

LA PARELLA GLORIA LLEGÍTIMA-SOT FERÉSTECH

Ensjant el *Cake-Walk* ó siga el «ball de la galeta»... que rebrán el día de las elecciones.

abandonarme á mí en el triángul de la fábrica. ¡No 'm falla més que aixó!

—¡L' ambient, l' ambient aquest m' ofega!—exclama tot sovint ab veu llastimosa.

—¡L' ambient! ¡Oh, l' *ambient fumut!*—exclamo jo interiorment, al contemplarlo concirós y ab la vista esbarrada.

Al ser aquí, al fabricant de savons, l' home práctic, montat á l' antiga, li rodolaren dugas llágrimas cara avall; se tragué l' rellotje, mirá l' hora, y va dirme:

—¡Carám! ¡Es molt tart! Dispensi...

Y ab sa acostumada amabilitat va donarme la má y 'ns despedirem.

ROSSENDO PONS

COSETAS SANTAS

Sant Pere fou pescador, segóns escripturas vellas, y que sabia pescar, es cosa probada, certa.

Puig degut á son talent assombrós, pera la pesca, pescá la *secretaria*

que encare avuy desempenya.

No hi ha cap mortal que ignori, perque aixó ja ho sab tothom, que Sant Antoni tenia per company, un porch molt gros.

Jo no sé hont devia naixer Sant Antoni, no ho sé, no.

Pro suposo que va rebre, (agradantli tant els porchs),

la llum primera, (es probable...) á l' América del Nort...

Aquí tenim Sant Tomás que sols creya lo que veyia, puig diu que de tot se reya y de ningú feya cas...

Donchs l' home, avuy, es mes breu, mes escéptic y mes viu, perque 's veu per tot arreu, que no creu, (y es positiu), lo que no veu... y el que veu!

Sant Roch estimava á un gos... y ara vajin á saberho perque aquell sant protegí á una bestia. Pero, bueno, fou aixís... y se acabó... tal com ho trobém, deixémho...

Solzament faré constar qu' eix sant tingué un gust... molt *perro*.

Fou, sant Pau, un home sabi, fortament equilibrat.

Epistoler trempadíssim per casadas... y casats.

Tenia virtuts de sobras; per xo varen ferlo sant...

Donchs, bé: ¿no es un sacrilegi que á un ximple li diguin: «Pau»?

Sant Joan era pacientíssim y bondadós en excés.

A tots quants el consultavan, els responia:—bé, bé.

Y Deu, cansat de sentirli dir á tot' hora: bé, bé... li digué:—Aquí tens ton símbol... Y va regalarli un bè...

El mes bó de tots els sants
fou el pródich Sant Martí.
El pobre, fins que morí,
va fer sempre favors grans
y recomanables obras.
Sigué 'l sant mes llest del mapa!...
May volgué aguantar la capa...
perque la donava als pobres...

Al bon Joseph del ribot
el preocupava una cosa.
Y era: que volia fer,
sens treballar, una porta.
Va passar molt temps aixís
ab aquesta gran caboria
sens adelantar ni un pas;
igual que 'ls homes... que dormen.
Fins que un jorn Deu li digué:
—Home, canviaré la mostra...
Serás pare de Jesús...
sense... tocar á ta esposa.

ANDRESITO

LICEO

De no llunyana recordansa y ventatjosament coneguts de nostre públich eran la majoria del artistas que debutaren ab *L' Africana* la nit d' inauguració. La senyoreta Lopeteghi, quina primera aparició á la casa gran era una confirmació de la seva bona estrella profesada en sas modestas campanyas anteriors, va rompre 'l glás en l' aria del primer acte, escoltant molts aplausos y sincers al acabar. La espléndida Giudice, com sempre, realzá 'l tipo de *Selika* ab son art vigorós y sa magnífica veu, que per cert llueix ara molt més, donada las condicions acústicas de la sala del Liceo. Els demás intérpretes completaren el quadro: el senyor Biel llensant els *pinjols* de reglament ab admirable facilitat y donant á moltas frases la intensitat dramática que necessitan; en Blanchart prodigant sas hermosas facultats d' artista y de cantant de tots prou conegudas; y el baix senyor Rossato abocanthi sa bona voluntat de costúm y fent gala de sa ben timbrada veu.

Els coros altrás vegadas ho han fet pitjor. La orquesta bé; precipitantla á ratos la batuta del mestre Conti.
Per aquesta mateixa senmana está anunciada la *repri-se* de *Tristano é Isotta* que esperan com candeletas els aficionats.

NOVEDATS

Segurament que al sentirnos repetir tots els dífas, á nosaltres mateixos, que Espanya es un país atrassat y digne de ser conquistat per qualsevol aixérit, alguns artistas estranjers ho deuen pendre al peu de la lletra, y venen aquí disposats á descubrirnos per medi dels mirallets y els culs de got... Dihém aixó, no perque tingui res que veure precisament ab l' espectacle presentat aquests dífas á Novedats, sino perque es realment un dels signes precursors de lo que 'ns puguin presentar demá.

Un *Monsieur Fournier* va anunciar-se com á mestre enciclopédich, dominador de tota mena de ciencias, de las mes ocultas á las mes exactas y naturals. Comensá fent alguns jochs d' escamoteig, presentats ab una netedat admirable, aixó sí, pero que no constituían cap novedat (apelém al testimoni del senyor Partagás); y acabá donant á conèixer alguns experiments de catalepsia y transmissió del pensament, cosas que son avuy més populars que 'ls panets salats pera la cervesa.

Acompanyan á Mr. Fournier una *poupée* molt simpática, pero poch elegant, que no discutirém si es la primera auténtica, ó la segona, ó la que fá 18; lo que sí confessarém que no es de lo millor que havém vist. Un noy tan jove com deslloriat de tot arreu, que encomana més llástima qu' entussiasme... Y un equilibrista

que treballa ab els peus y potser es per aixó que no ho fá del tot malament.

Vaja, en resúm: á *Novedats*, una *novedat* que no té res de nou.

CATALUNYA

La nova sarsuela *El tio Juan* no va salvar-se de la excessiva familiaritat dels *nebots* que 's creyan potser que 'l tal tio era dels de l' Habana, y va resultar del Clot.

El senyor Fernández Shaw, autor de la lletra, no ha posat en el libreto de referencia ni la meitat del *gracejo* ni del interés que generament tenen las sevas obras. Arrastrat per la corrent que invadeix d' un temps á aquesta part al género xich, volia segurament presentar un quadro seriós, de tons melodramáticos que, per falta de relleu y de vida, li ha sortit altament migrat.

Els compositors per la seva part tampoch han estat tot lo inspirats que acostuman donada la seva fama, distingint-se, per xó, en mitj de tot, algún número de nostre compatrici Enrich Morera per sa estructura personalíssima y sa harmonisació perfecta, en lo que sabém hi ha tingut sempre la má trencada.

GRANVÍA

Si de *Gloria* va ser el passat dissapte pels fidels catòlics, per l' empresa d' aquest teatro degué ser, més que de gloria, gloriosíssim. *Amigo* iquina inauguració de temporada més brillant y quín ple més estupendo!

La *Gran Via*, revista que aquell vespre 's reproduhia, á pesar dels anys transcorreguts desde 'l seu estreno, no ha envellit. Encare 'l *Caballero de Gracia* cautiva al públich ab las sevas agradables notas y encare la *Pobre chica* y 'ls tres ratas arrencan aplausos ab las sevas llegendarias picardías.

En el quadro dels carrers s' hi han introduhit algunas reformas d' actualitat, com las relacions del carrer de la *Llibertat* y 'l de *Barcelona*, escritas ab molta discreció y mereixedoras del aplauso ab que foren rebudas.

Es inútil fer constar que 'ls tangos de la *bella Belén* y las piruetas del *Cake-Walk* continúan figurant entre 'ls plats forts del *menú* diari.

Demá, gran *novedat*. Debut *nada menos* que de *Made-moiselle Debrige*, la famosa *coupletiste* parisenca, tan celebrada pels aficionats barcelonins.

Ignoro jo si 'l públich pensarà lo que pensa un servidó; pero crech que 'l *Granvia* ha fet una superba adquisició.

N. N. N.

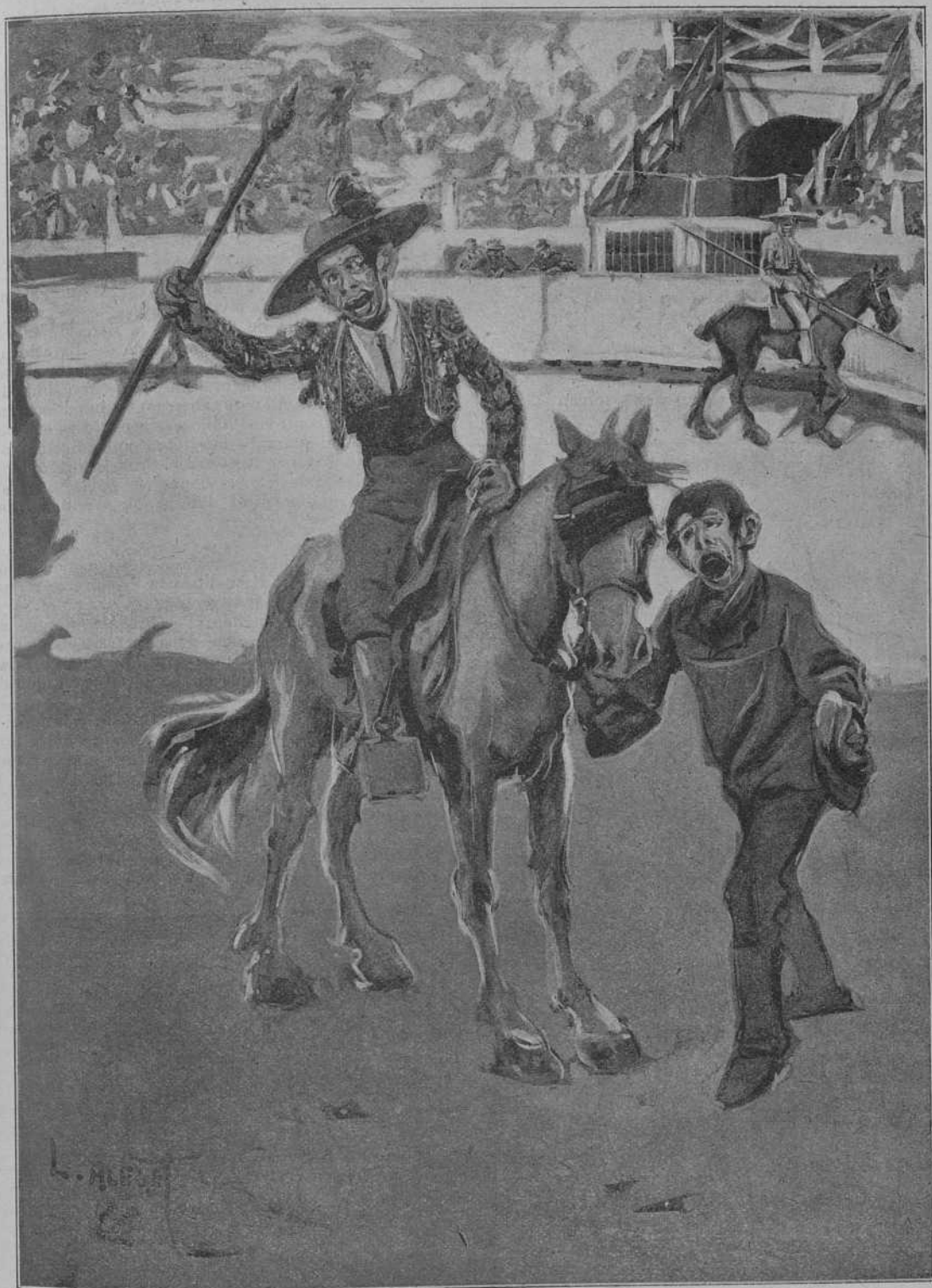
EL CAKE WALK

(DIÁLECH ENTRE DUGAS *mamás* DEL DÍA)

—¿No ha sentit parlar fa dífas d' un ball nort-american modernista y aristócrata que 's titula *cake-walk*?
—¡Dona, si á casa no 's parla de res més ja fa mitj any!
—Diu qu' es una dansa exótica que 'ls yankees varen copiar dels negritos... Ara veji...
—¡Que sé jo! es un ball extrany que consisteix, segóns sembla, en tirá 'l ventre endavant, posar las mans com els micos, alsar la cama y fer salts.
—¡Ves, quin ball mes poca-latxa; deu ser pels esbojarrats...
—Figuris ara 'l meu home, tan gros que se 'm ha tornat; si hagués de ballarlo...
—¡Calli!

Y el meu, que no pot da un pas... Aixó pels jovenets, *bueno*, son mes ágils per 'quest ball...
Veú? la noya gran de casa s' ha empenyat que 'l vol ballar

LA PRIMERA PICA

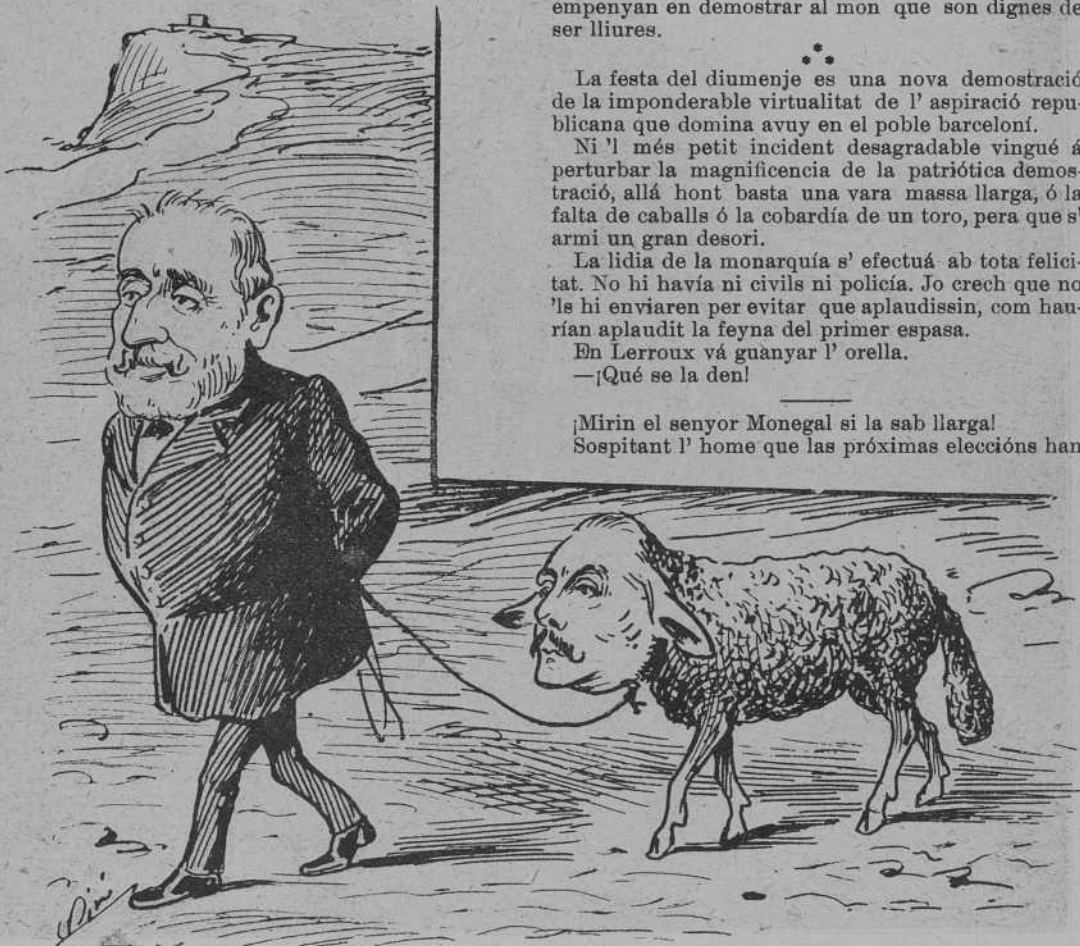

—¿Ja está 'l toro aquí? Donchs, apártat... y comensa á anar á avisar á l' enfermería.

ab el seu cosí, en Paulito,
qu' ha estat á París y 'l sab...
—Si 'm vol creure á mi viglli'ls.
—No hi ha por... Ja son prou grans.
—Jo ho dich perque devegadas...
—No, senyora, no; aixó may.
Ella tant sols vol apendre'l
per' aixís pogué alternar
en alguna festa noble.
Vosté y jo 'ns coneixém d' anys;
no m' ha agradat may fe 'l cake,
pero si s' hi empenyan tant
y, sobre tot, si la noya
té aixís probabilitats
d' adquirí una coneixensa
ó unas relacions formals,
jo, donchs, qu' estich disposada
sempre á deixarla ballar
tant com vulga, al seu capritxo,
si convé... el ball de Sant Pau,
¿li privaré ara 'l gustasso
de ballá 'l seu *cake walk*
que consisteix, segons diuhen,
en clavar cossas, fer salts,
posar las mans com els micos
y tirá 'l ventre endavant?

(Al cap d' alguns mesos, tornan
á trobarse las *manás*):

L' ANYELL DE PASQUA

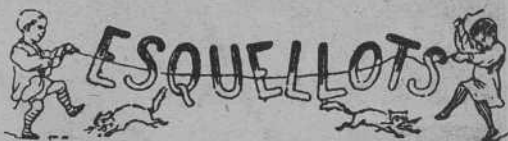

—Cadascú es com es. ¿N' hi ha que tenen bé? Jo tinch *be-net*.

—L' altre día vaig fixarme
ab la seva noya gran,
y va semblarme que... digui,
¿qué ja hi ha hagut novetat?
—Ca, res d' aixó, no senyora.
—Y donchs?...

—¡Es el *cake-walk*!
Té aquest ball com si diguessim
á la massa de las sanchs...
¡y, sense volguer, camina
sempre tirantse endavant!

Ego SUM

En el temple de la barbarie, vá efectuarse diu-
menje una gran festa civilisadora.

La Plassa vella de Toros de la Barceloneta vá
donar cabuda á 20 mil republicans de Barcelona,
anhelosos de celebrar la Pasqua de resurrecció re-
publicana. Imposible descriure aquell magnífich
espectacle. Vint mil cors esbategant á impuls de un
mateix sentiment: vint mil cervells confosos en una
mateixa idea: quaranta mil mans aplaudint mog-
udas per un mateix entusiasme. Aixó es magnífich.
Espectacles aixís sols els donan els pobles quan s'
empenyan en demostrar al mon que son dignes de
ser lliures.

La festa del diumenje es una nova demostració
de la imponderable virtualitat de l' aspiració re-
publicana que domina avuy en el poble barceloní.

Ni 'l més petit incident desagradable vingué á
perturbar la magnificencia de la patriótica demo-
stració, allá hont basta una vara massa llarga, ó la
falta de caballs ó la cobardía de un toro, pera que s'
armi un gran desori.

La lidia de la monarquia s' efectuá ab tota felici-
tat. No hi havia ni civils ni policia. Jo crech que no
'ls hi enviaren per evitar que aplaudissin, com hau-
rían aplaudit la feyna del primer espasa.

En Lerroux vá guanyar l' orella.

—¡Qué se la den!

¡Mirin el senyor Monegal si la sab llarga!
Sospitant l' home que las próximas eleccions han

EL METJE DEL ALCALDE

de ser un fracàs per la situació i a fi de que 'l Govern, com va succehir en las de diputats provincials, no li dongui á n' ell la culpa del desastre, ¿quina te me 'n fa?

Va y 's posa malalt, pero d' una enfermetat tan extranya, que segurament no li permeterá tornar á possessionarse de la vara fins que s' hagi acabat la lluyta electoral.

Permetim que li digui, senyor Monegal; la maniobra podrá ser tan hábil com vosté vulgui; pero 'l tracte 'm sembla que no era aquest.

Vosté 'ns havia promés que quan no pogués tirar endavant se 'n tornaria á casa.

Y aixó que ara fa no es entornáren á casa: es fugir d' estudi.

En un dels meetings celebrats últimament pels fadrins forners un orador va dirho en veu alta:

«El pa que 's menja á Barcelona es perjudicial per la salut, y ¿sa ben per qué ho es? Perque ab la farina que 's gasta s' hi barreja una gran quantitat de *barita*.»

Y ara pregunto jo: ¿Quina providencia va pendre 'l representant de l' autoritat que assistia al meeting al sentir aquesta revelació, que posa en descobert un verdader atentat contra la salut pública?

¿No 'n va donar part al governador civil?

Si es aixís, hi haurá que convenir en que á las autoritats lo únich que 'ls preocupa es el que un orador exaltat digui alguna paraula més ó menos antiparlamentaria.

Ara, el que 'ls forners ens envenenin fentnos menjar pa adulterat, els té completament sense cuydado.

Vejin qué me 'n diuhen d' aquest contrast.

Un toro agafa al espasa *Conejito* y la prempsa, sense exceptuar la que 's té per avansada, ompla columnas y més columnas parlant de la *cojida*, de si la ferida es més ó menos grave, dels graus de febre que té 'l malalt, de las pulsacions que tenia á las 9 del matí, á las 3 de la tarde, á entrada de fosch y á las 10 del vespre, dels telégramas que de provincias s' han rebut, de lo que 'l pacient va dir quan

—Lo que té vosté, don Joseph, no es res més que una *aburriditis* aguda, ¡molt aguda!

va veure á fulano, de la cara que va fer al rebre la visita de sutano...

En cambi un pobre paleta cau d' una bastida y 's bada 'l cap, y la prempsa, la mateixa prempsa que dedica á un torero columnas y més columnas, dona compte de la mort del pobre fill del treball en una gacetilla de dugas ratllas y mitja.

¡Quina ocasió més bonica aquesta pera cantar, al compás de la marxa de Cádiz:

¡Vi va... *Es-pa-ñal*...

Actualitat astronòmica.

Al Sol, segons manifestacions de 'n Flammarion, hi ha aparegut una immensa taca d'uns 30 mil kilòmetres.

Que la cosa fos d'un calibre tan gros, no m'ho figurava; pero que al Sol li succehía algo irregular, ja feya días que ho sabia.

Un del cassino de la Portaferrixa m'ho va dir.

Ja tenim exposadas las llistas electorals.

Per cert que, tot examinantlas, deya l'altre día un *perdigot*:

—Las llistas electorals están exposadas, pero nos altres encare ho estém més.

De cóm certs pobles celebran certas festas religioses.

Arribat el moment d'una cosa que 'n diuen *Aleluya*, (en catalá *redolí*.) els sacerdots entonan cants d'alegría, las campanas son llessadas al vol y 'ls devots, portats del seu entnssiasme, se posan á tirar tiros.

Y 'ls tiran ab tanta punteria y fervor religiós, que un pobre transeunt que passa descuydat pel carrer cau gravement ferit ab una bala clavada al clatell.

¿Qué preguntan ara? ¿Si aixó succeheix al África?

No, senyor; succeheix á Barcelona, á la culta y civilisada Barcelona el dissapte anomenat de *Gloria*.

Y si necessitan més informes, passin per la Casa de Socorro de la Ronda de Sant Pere, que allí potser els ne podrán donar.

A propòsit de la cultura barcelonina.

Durant alguns días de la senmana passada, els nostres mercats s'han vist completament faltats de carn. Ni per un malalt que indispensablement la necessitès era possible trobarne una gota.

¿Per qué? Perque era la senmana santa y 'ls carnicers feyan festa y l'autoritat municipal havia prohibit que al escorxadore se matés.

¡Després parlarém del nostre adelantó y 'ns alabarém de tenir vistas á Europa!...

¿Qué esperan aquests concejals avansats que de vegades per un tres y no res disparan mitja dotzena de discursos y volen arrasar la Casa de la vila?

¿Qué fan ara ab la boca tancada?

¿No 'ls sembla que ja ha arribat l'ocasió de dir que aixó no pot anar y que aquestas tonterias ens posan en ridícul davant de las personas civilisadas que 'ns venen á veure, imaginantse, ¡ignocents! qu' en tota aquesta xerrameca del nostre desvetllament y la nostra europeisació hi ha alguna cosa de veritat?

Vaja, homes, espavilínse, que ja som massa grans per tolerar aquestas impositiós arcaicas.

En hora bona que santifiqui la senmana el que la dongui per aquest cantó; pero el que vulgui menjar carn, que 'n trobi.

¡Qué trist devia ser pels senyors de *La Veu*, e tenir que confessar dimars passat, al ressenyar l'arribada de 'l *moro* Salmerón, com l'anomenava no fa gayre, que «hi havia una gran massa de gent que omplia tot l'ample del passeig!» Aixó si bé en aquest cas els acredita de cronistas imparcials, no 'ls priva, per xó, de afegir, ab sa acostumada malévola intenció, que «s'hi veyan republicans de las distintas fracciós que ara 's combaten ab tan empenyo.»

Aixó 'ls probará als companys de causa que quan se tracta d'enaltir l'ideal de llibertat sense prejudicis, els republicans van sempre units com un sol home.

Y lo mateix hi anirán el día que 's tracti d'enderrocar els anacronismes instituhits, inclús el mal nomenat regionalisme dels perdigots.

Inaugurarse la temporada taurina á Barcelona, sortir el primer toro y haverhi una *cajida* de graves conseqüencias va ser una mateixa cosa.

L'espasa *Conejito* al primer *trasteo* va resultar

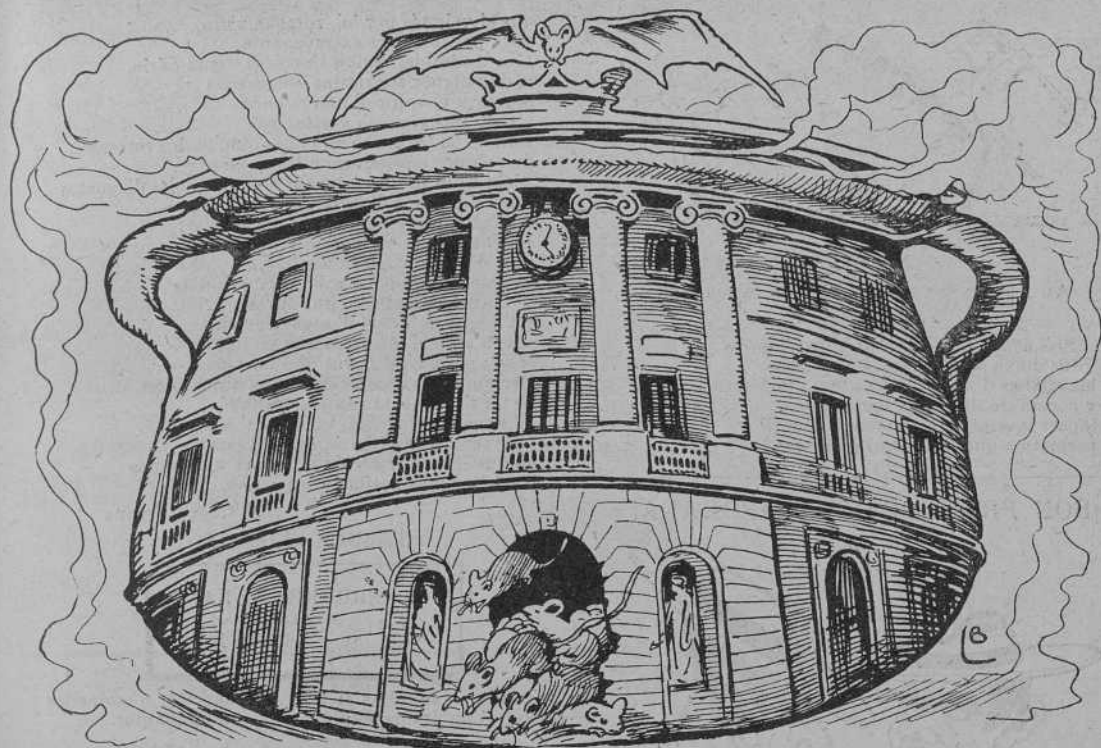
TRENCANT ELS CANTIS

—Quan demá no tingueu aygua ni 'n trobeu en lloch per 'quí,

no 'm vingueu ab ximplerías, ino 'm dongueu la culpa á mí!

¿VOLEN SABER LO QU' ES LA CASA GRAN?

¡Un' olla!

enganxat y voltejat ab una maravellosa senzillés.

—Conejito, Conejito,
el toro deya al torero,
tú vols aná al altre barri...
¡ja t' ho conejol—

¡Apa, aquí, don Tiberi, ara es hora; embesteixi de ferm contra aquest espectacle salvatge que 'ns denigra als ulls de la Europa civilisada!...

Va ser bona la idea de un confiter que per la Pasqua darrera va fabricar unas monas regionalistas. Ne devia vendre una pila perque lo qu' es de goig ne feyan molt: Damunt d' un sócol de crocán, tot de admetlla y pinyó, y destacantse sobre un fondo de cabell d' ángel, s' hi alsava l' escut de *La Perdiu* adornat ab yemas de coco, ab las quatre barras de sucre-candi vermell y una hermosa y valenta fals de poncém retallat.

Com á remate dels ramilletes hi havia preparats uns micos de vellut de *quita-y-pón* que 's regalavan als parroquians en obsequi á la quitxalla.

Alguns padrins de la *ideya*, al preguntalshi 'l pastisser: ¿que hi vol un miquet d' aquests al capdemunt? responían:

—No, senyor, no. Avuy envihi la mona. El mico ja 'ns l' emportarem el día 26.

Diálech cassat al vol:

—Tú, ¿vas fixarte en l' eclipse de lluna l' altre día?

—No 'n sabia res.

—Home, si fins els diaris anunciavan la seva aparició...

—Ja veurás, noy, jo lleigeixo *La Perdiu*, y 's co-

neix qu' ella no mes veu venir eclipses... de suscriptors.

Un espectacle ciclista está cridant l' atenció de tots els públichs. Se tracta d' un treball dificilíssim consistent en un home que montat en una bicicleta recorre una pista aérea que té per nom «Cercle de la Mort» y per la qual camina l' atrevit artista cap-er-vall alguns segons.

Aixó no será molta novedat pera nosaltres. Aquí, si no sabém que cosa es el *Círcol de la Mort*, coneixém en cambi el *Casino de la Mort* del qual ne forman part els célebres cacichs barcelonins que fa molt temps també van cap-er-vall.

Nihil novus sub sole...

Segons lleigeixo en un periódich extranger, á Nova York s' ha posat en planta un procediment segur per' obligar als mals pagadors á cumplir las sevas obligacions.

El sistema consisteix en enviar al cobrador ab un carruatje de gran volúm que s' estaciona á la porta dels deutors, ostentant als dos costats el següent rétol:

«La casa Tal s' encarrega de cobrar rápidamente tota classe de créditos difícils.»

Naturalment, pera no veure's posats en berlina de aquest modo, la major part dels deutors, per mica que puguin, afluyan la mosca.

De aquest carro sí que 's pot dir qu' es una *máquina de guerra inglesa* d' última invenció.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

XARADA.—*Ex-tra-or-di-na-ri-a-ment.*

XARADA

AL DESCONEGUT Y DISTINGIT XARADISTA
F. CARRERAS P.

Si 'l senyor director no hi troba peros
y 'ns deixa *deixar* ben esmicoladas
las sílabas d' un *tot qu'* es nom de dona
y consta de sis lletras ben *cabalas*,
(apart la *sans façon* que aixó denoti)
permetme que 't dediqui eixa xarada

¡BON PRINCIPI DE TEMPORADA!

—El Conejito, el Fuentes... ¿Qué te parece?
—Que aun no azamos... y ya tenemos la mitá del pre-
zonal en la necrópolis.

A RAL CADA UNA

—Si l' agafa, ja 'n tinch pel café.

que si valgués per *hu*, romana xifra,
sería per lo qu' es extravaganta.
¿No 't sembla, amich Carreras, tonta d'eria
la de volguer fer ratllas escapadas
ignorant el valor d' una *cessura*
y el d' una *sinalefa* veritables?
Donchs jo 'm trobo en el cas que 'm dol retreure
de volguer *versejã* casi á las palpas.
¿Sabs quin profit ne trech? Donchs molts disgustos
y la *hú-dos-tres* d' estonas ab migranya.
No falta qui 's figura que una *prima*
quart-cinch-sis es de goig y mel rosada
aixó de dir piropos á una noya
que, segons com se trobi de... *paraulas*
se t' abrahonará feta una furia
y t' omplirá 'l *tupi* d' esgarrinxadas
si veu ab mal *mirar*, clavet en motllo,
el seu nom á *La Esquella* ó *La Campana*.
Per un desflís d' aquestes fá uns quinze días
ab un tipo barbiá van encaramme:
m' anavan á *enrotllã*, tantost m' enredan,
vaig tenir sort y del *instujo* válgam
ab que 'l senyor rector m' honra y dispensa
las faltas més petites y las *graves*.

J. COSTA POMÉS

TRENCA-CLOSCAS

A. L. FERRERES DE BACHS
NOTARI
LLEYDA

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas
el títol d' un drama catalá y 'l nom de son autor.

R. PARASSOL

CONVERSA

—Ramonet si vols venir
vaig á veure mon germá.
—Quín, en Manel?
—El que fá
molt poch t' acabo de dir.

J. BOSCH Y ROMAGUERA

COPA NUMÉRICA

4 3 2 2 7 6 6 1 5 2	Carrer de Barcelona.
8 7 2 4 7 6 3 7 8	Temps de verb.
1 2 3 4 5 6 7 8	Arbre (plural).
6 1 8 7 2 3 7	Nom de dona.
4 3 1 2 7 8	Fló (plural)
8 7 2 4 3	Nom d' home.
2 3 2 7	Fló.
6 1 7 8	Nom de dona.
6 5	Nota musical.
8 3	»
1 2 3	Carrer de Barcelona.
7 8 5 8	»
6 1 8 7 2	»
2 1 2 7	Nom de dona.
8 3 8	Número.
2 7	Nota musical.
8 3 2 8	Poble catalá.
6 1 8 7 6 3	Nom de dona.
4 3 2 7 4 3 2 7	Carrer de Barcelona.

QUIMET PUJOL

GEROGLÍFICH

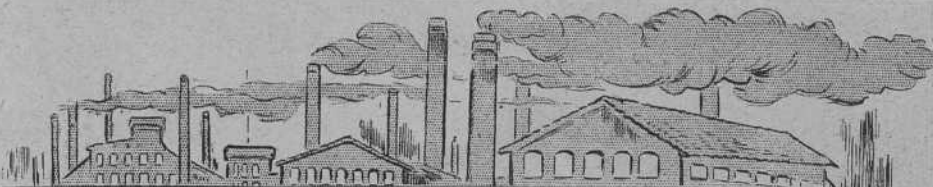
C
C L C
TOR

F. JOANET

Antoni López, editor, Rambla del Mítj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

ELS VELLS

DRAMA DE
IGNASI IGLESIAS

Un tomo en octau de 288
planas,

Ptas. 2'50

Obra nueva de **B. PEREZ GALDÓS**

LOS DUENDES

DE LA

CAMARILLA

Tomo 3.º de la 4.ª série de EPISODIOS NACIONALES

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

NOVEDAD

EL SUPERHOMBRE
Y OTRAS NOVEDADES
POR **JUAN VALERA**

Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50.

NOVEDAD

DUO
POR **S. GOMILA**

Ptas. 1.

NOVEDAD

La señorita Julia
POR
STRINDBERG

Ptas. 1.

FOLLET

DRAMA LÍRICH
PER **APELES MESTRES**
Preu 1 pesseta

Resumen Bibliográfico

N.º 3 — MARZO

SE REPARTE GRATIS

ANUARIO-RIERA

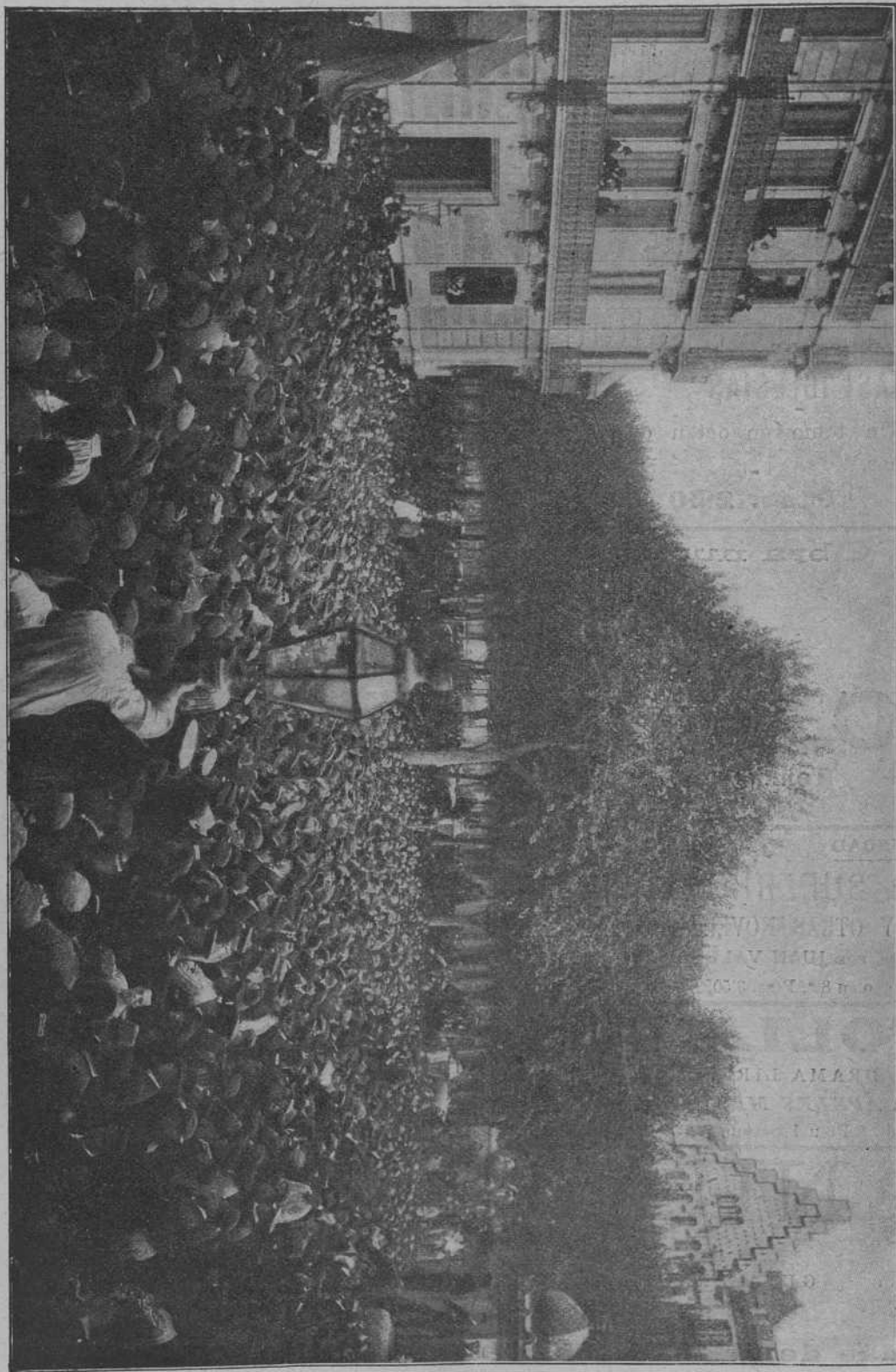
1903

GUÍA PRÁCTICA DE INDUSTRIA Y COMERCIO DE
ESPAÑA

Más de **MEDIO MILLÓN DE SEÑAS** — Ptas. 18

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuu ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responem d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificar. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

ARRIBADA DEL SENYOR SALMERÓN A BARCELONA

Aspecte del passeig de Gracia al sortir el senyor Salmerón del *apoadero*.